զոյ զպատիժ իմն, այսինքն ժանտամահ սաստիկ, զի աւուրն մէջ իւրաքանչիւր քահանայ գնամք չորս կամ հինգ հիւանդ տեսանելոյ։ (Հայր Յակոբ առ Մխիթար, յամի 1736 սեպտ.ի 12. [Էրզրում ?])։

խէ.

Են այժմ [հայք անմիաբանք] ի յայնքան մեծի նեղութեան, զոր ունին ի յունաց վասն երուսաղեմի սուրբ յակոբին... եառուն յարքունիս զբազում գանձս զի սուրբ յակոբ ի ձեռս իւրեանց մնասցէ, ոչ եղև, զի եղին զոմանս ի բանտ մահու. և յղեցին սաստիկ հրամանաւ թագաւորին բերել տալ զէհտանչհրնֆի[1] ի յերուսաղէմայ, որպէս զի տեսցէ... և համեմատեցուսցէ զնա ընդ քիւթուկին թէ իցէ նման օրինակեցեալն ընդ օրինակին. ապա թէ ոչ՝ կտրեսցէ ընդ մէջ զայլայլօղսն արքունական գրոյն, և զմասն նոցա ընդ կեղծօղսն դիցէ. քանզի յոյնք ամբաստան եղեն զսոցանէ տաճկաց [այս վերջին բառ ծածկագրութիւն է], թէ սոքա այլայլեալք իցեն զէհտնչհրնֆի [զհատտը չէրիֆ] արքայական և այլն։ (Զեմպերեքճի տիրացու Վարդան առ Մխիթար, յամի 1735 դեկտ. 25. [Կ. Պոլիս])։

խը.

Ուրախ եղէ լսելով զգնալն Գերյարգութեանդ ընդ նորընծայից ի Նովէնթայ...։ Աստանօր մեծ պատրաստութիւն զոյ պատերազմի։ Զ4 մեծամեծ նաւս կազմեն, և զ4 կալերս։ 150 մեծ արապայ թօփ, պարանք, և առագաստք, և այլք կահք նաւուց եկին ի թռիեսթու, որպէս զի նոքօք զարդարիցին նաւք տեղւոյս։ Նաև 40 կամ 50 Վենայու նաւք լիք էին թօփովք և կիւլլէիւք եւն.։ Թէպէտ արտաքուստ ոչ է հաւաստի կերպ և եղանակ պատերազմին։ Նաև աւելի քան զ100,000 զինուոր ունի ի պատրաստի։ Կայսրն[2] ոչ է աստ, բայց ի վիճիլիայի համբարձման գալոց է։ (Հ. Թ. Յովաննիսեան առ Մխիթար, յամի 1737 Մայիսի 29. [Եղիապերբուպոլիս?])։

խթ.

Զնիչն, զոր էառ տոտէչն՝ զնա վերստին առին սոքա և ենթարկեալքն, որք գնացին ըստ զօրաց տոտէչին՝ զերծան՝ և որք մնացին՝ զերի վարեցան ի տաճկանց։ Զօրքն այլազգեաց գնացեալք առ օզուն՝ կամեցեալք են առնուլ զնա ի ձեռաց մուչտակին՝ բայց ամենեքին կոտորեցեալք են ի մուչտակի զօրացն։ Եւ ասի լինել յայսմիկ ծմեռան հաշտութիւն։ (Հ. Պօղոս վարդապետ առ Մխիթար, յամին 1737 հոկ. 31. [տեղի?])։

ծ.

Իսկ զթարգմանութիւն գրեթէ ամենևին առնել ոչ կարեմ, սակս ահի և երկիւղի, զոր կրեմք ի ձայնից պատերազմականաց. քանզի մերթ ասեն թէ աստի մտանէ տաճիկն և անտի թաթարն. մերթ թէ աստի Պօնավալ ուրացօղն, ընդ Ռագօցիին որդւոյն. և անտի ամենայն ազգք տեղացիք, այսինքն թէ մաճառք, թէ օլախք, և թէ սասք. արդէն իսկ կրճտեն զատամունս իւրեանց ի վերայ հայոց, և սպասեն զի միայն դիցէ զոտն իւր տաճիկն ի դրանսիլվանիայ, զի իսկոյն յարձակիցին ի վերայ մեր և կենդանւոյն խողխողիցեն զմեզ։ Թէպէտ լուաք թէ Ֆրանձուզն ասացեալ իցէ տաճկին, զի առնիցէ զխաղաղութիւն ընդ Գառօլոսի Կայսերն. ապա թէ ոչ՝ ինքն անյապաղ ելցէ ի վերայ նորա։ Եւ յայն սակս լուաք թէ տաճիկն յղեալ իցէ ի Վեննա զերկուս փաշայս բազում ջորիաբեռն ոսկւով և արծաթով. (Հ. Թէոդորոս Յովաննիսեան առ Մխիթար, յամի 1737 դեկտ.ի 10, ի Էլիզապէթ քաղաք)։

---

1. Ծածկագիր է այս բառը, պէտք է կարդալ զհատտը չէրիֆ։
2. Կարոլոս Զ.։